

Posudek oponenta bakalářské práce

Nela Roštoková: Prezentace a interpretace státního zámku Žleby po roce 1945 - vybraný příklad nakládání s národním kulturním majetkem ve správě Národní kulturní komise.

Bakalářská práce. Ústav etnologie, Univerzita Karlova – Filozofická fakulta. Praha 2023.

Vedoucí práce: PhDr. Martina Indrová, Ph.D.

Koncept práce – hodnocení C

Práce si klade jasnou a v detailu jednoho památkového objektu badatelsky zajímavou otázku: „Jak bylo nakládáno s původním vybavením zámku mezi lety 1947–1951 a jak se vyvíjela jeho prezentace a proměna.“ Na tuto otázku však práce odpovídá jen částečně. Velmi podrobně je rozpracován popis právní podstaty konfiskace na základě Benešových dekretů a dále procesy, kterými konfiskovaný nemovitý i movitý majetek v letech 1946–1947 procházel (rozparcelování pozemků šlechtického velkostatku, snaha o rozvezení mobiliáře s cílem vytvořit stylově homogenní expozice věnované jednotlivým historickým obdobím a tím potlačit roli konkrétních šlechtických majitelů při jeho prezentaci veřejnosti v poválečných letech).

Detailně se však tato práce prezentaci památkového objektu zámek Žleby nevěnuje, což je v pozoruhodném kontrastu se samotným názvem práce.

Co měla autorka na mysli pojmem „interpretace“ není oponentovi zřejmé.

Dále se v úvodu několikrát uvádí, že práce srovnává situaci v inkriminovaných letech na zámku Žleby a na zámku Hrádek u Nechanic, což však není reflektováno v názvu práce. Ve vlastní práci je však srovnání vesměs sporadické a velmi stručné. Váha textu leží na detailním rozpracování situace při konfiskaci zámku Žleby dle dekretu prezidenta republiky č. 12/1945 Sb.

V teoretické části si autorka vytkla nelehký úkol vystihnout podstatu zestátnění českých hradů a zámků podle výše zmíněného a dalších dekretů prezidenta republiky dr. Beneše po roce 1945. Tato problematika je sama o sobě velmi složitá a dodnes diskutovaná. Z textu je zřejmé, že se autorka skutečně snažila na základě studia literatury, a především dobového tisku z poválečného období, což pokládám za jeden z hlavních přínosů práce, a historických archivních pramenů, pochopit a formulovat tuto právně, politicky, ekonomicky a organizačně složitou problematiku. Sice se jí to podařilo jen částečně a za cenu nutného zjednodušení, ale je patrné, že podstatu této složitě a dodnes ožehavé problematiky si osvojila.

Práci kontinuálně prosakuje autorčin postulát, že znárodnění zámků pro roce 1948 a jejich zpřístupnění veřejnosti vedlo ke změně statusu památky z místní na památku státní. Toto tvrzení se oponentovi jeví jako dnes obecně přijímané tvrzení, které nelze pokládat za výsledek autorčina výzkumu.

Ne všem formulacím v závěru práce oponent zcela obsahově porozuměl. Např. na s. 46: „*Princip inventarizace, který tuto degradaci v podobě narušení lokálních vazeb k místu a prostoru usnadnil, pracoval v mezích dekontextualizace, odejmutí vazeb daného předmětu z mobiliárního fondu. Předměty pak již v seznamech figurovaly spíše jako číslo než jako objekt, v němž se protíná kulturněhistorická hodnota s lidskými vztahy. Tento systém usnadnil přesuny mobiliářů a svozů na úkor jejich hodnoty, příběhu a vazeb k danému šlechtickému rodu i místu. Toto zpřetrhání vazeb přetváří zámky jakožto místa paměti.*“ Tato věta ani stylisticky nezapadá do autorčina stylu. Jako by si jí „vypůjčila“ z jiného textu. Navíc je postulát, že dekontextualizace mobiliáře na základě inventarizace ulehčila pozdější svozy mobiliáře napříč celou zemí, velmi diskutabilní.

Podobných pasáží oponent zaznamenal v práci více, ale jedná se v celkovém kontextu textu o jednotlivosti.

Oponent souzní s myšlenkou pokračovat v tématu dalším výzkumem, který by se skutečně dotknul prezentace a snad i interpretace zkonfiskovaných památkových objektů v pozdějších obdobích.

Metodologie – hodnocení A

Vedle teoretické části, kterou oponent zhodnotil výše, stojí za zmínku již výše zmíněná metoda průzkumu denního tisku se snahou vyhledat v něm reflexi znárodnění šlechtických majetků po roce 1945. Ač šlo o rozsahem nevelký průzkum (autorka zkoumala tři periodika), jde o zajímavý a ojedinělý počin, který nastiňuje v širším měřítku stav tehdejší společnosti.

Dalším cenným aspektem práce je průzkum archivních materiálů, které jsou velmi zajímavou přílohou práce .

Snad by stálo za doporučení nepopisovat pouze obsah dokumentů „svými slovy“, ale vkládat častěji citace z nich do vlastního textu. Čtenářsky je téměř nereálné informace v textu hledat a konfrontovat v přílohách v závěru práce.

Práce s odbornou literaturou – hodnocení A

Autorka prokázala studium odpovídající stěžejní literatury, které promítla do svých myšlenek v textu. Literaturu často a správně citovala, a to velmi přehledně. Z této stránky se nedá práci téměř nic vytknout.

Formální úroveň práce – hodnocení B

Text vyhovuje všem formálním požadavkům na bakalářskou práci, a to jak v rovině rozsahu, citačního aparátu (viz výše), obsahuje jednotlivé požadované části, neobsahuje gramatické chyby. Snad by se někdy dalo diskutovat o správnosti použití interpunkce. Pokud by autorka chtěla toto téma rozvinout např v diplomové práci, bylo by třeba se věnovat stylistické stránce textu, která potřebuje pozdvihnout na vyšší úroveň.

Celkové hodnocení – hodnocení velmi dobře

Tato bakalářská práce prokazuje dlouhodobý zájem autorky o problematiku prezentace kulturního dědictví, který demonstruje i mimo studium prací průvodkyně na hradě Karlštejně. Protože oponent se se studentkou setkal v akademickém roce 2020/2021, kdy vedl v zimním semestru kurz *Správa a prezentace kulturního dědictví zpřístupněného veřejnosti*, je zjevné, že se dlouhodobě snaží prohlubovat nejen praktické dovednosti souvisejí s interpretací památek veřejnosti, ale i historické a teoretické znalosti na akademické půdě.

Pokud bude studentka pokračovat v magisterském studiu, může být tato práce dobrým odrazovým můstkem pro diplomovou práci.

Práci doporučuji k obhajobě.

5. září 2023

Mgr. Milan Svoboda

